

خبرنامه هفتگی

مدیریت تعارض منافع

شماره نودم - ۲۱ تا ۲۷ فروردین ۱۴۰۱

مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی
۲۸ فروردین ۱۴۰۰

۹۰

بنام خداوند جان و آفریننده

خبرنامه هفتگی مدیریت تعارض منافع

شماره نودم - ۲۱ تا ۲۷ فروردین ۱۴۰۱

مجموعه مطالعه و پایش تعارض منافع در ایران - ۹۰

مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی

۲۸ فروردین ۱۴۰۱

فهرست مطالب

- درآمد: تعارض منافع: از کجا آغاز کنیم؟..... ۲
- مشروح اخبار، گزارش‌ها و تحلیل‌های هفته ۷
- تعارض منافع فقط در اقتصاد نیست..... ۷
- تضاد منافع، یکی از مشکلات در صدور مجوزهاست ۷
- دفاع معاون حقوقی رئیس‌جمهور از یک فوریت لایحه مدیریت تعارض منافع ۸
- تعارض منافع؛ خط قرمز وزارت بهداشت ۸
- یک فوریت لایحه مدیریت تعارض منافع تصویب شد..... ۹
- تعیین برخی از دانشگاه‌های معین استانی عامل بروز تعارض منافع است..... ۹
- شورای راهبردی اکران فیلم؛ شورایی علیه رانت و تعارض منافع در سینما ۱۰
- مجوز مدرسه غیرانتفاعی را برای ایام بازنشستگی می‌خواستیم!..... ۱۰
- طرح «شفافیت آرا» تنها یکی از راهکارهای رفع تعارض منافع نمایندگان است ۱۱
- سازمان بورس مسیر را گم کرده است..... ۱۱
- تعارض منافع و مجوزدهی دستگاه‌ها، عامل مخالفت با درگاه ملی مجوزها ۱۲
- تعارض منافع کنترل‌ناپذیر نباید به فساد منجر شود..... ۱۲
- تعیین عیار محصولات معدنی، حقوقی آغشته به تعارض منافع..... ۱۳
- تعارض محبوبیت و مصلحت در دولتمردان ۱۳
- تعارض منافع تأثیری بر تصمیم‌گیری مسئولان نداشته باشد ۱۴
- محتوای چند رسانه‌ای تعارض منافع..... ۱۴
- تحلیل فضای مجازی: ابهام در وظایف سیستم‌های نظارتی ۱۵

درآمد: تعارض منافع: از کجا آغاز کنیم؟

ظرفیت نظریه توانمندسازی حاکمیت و جامعه در مدیریت تعارض منافع

سماحه سهرابی

تعارض منافع عارضه‌ای برای حاکمیت و دستگاه اداری است که به دلیل توجه دیرهنگام به آن، از حد عارضه فراتر رفته و به یک بحران فراگیر تبدیل شده است. مسائلی که خصلت بحرانی می‌یابند، به همان نسبت نیز پیچیده می‌شوند. دیگر با تحلیل‌هایی که به یک عامل تکیه و تاکید می‌کنند یا مسئله را از یک زاویه می‌نگرند قابل فهم نیست و باید رویکرد جامع‌تری نسبت به آن‌ها در پیش گرفت.

تعارض منافع منشاء ائتلاف بودجه و اختلال و ناکارآمدی و بروز فساد در سیستم اداری و حکومتی است. اما همچنین در جامعه (اقتصاد بخش خصوصی، جامعه مدنی) و گروه‌های اجتماعی نظیر پزشکان، صاحبان صنایع، مهندسان و ... نیز می‌تواند بروز یابد. به علاوه، هر موقعیت تعارض منافع خواه درون حکومت ریشه داشته باشد و خواه منشاء آن به یک تشکل اقتصادی و حرفه‌ای بازگردد، در نهایت یک مسئله حاکمیتی است. در بازار و اقتصاد بخش خصوصی و حتی در عرصه مدنی، حاکمیت نقش تنظیم‌گر دارد و زمانی که در این تنظیم‌گری اختلال و کوتاهی رخ دهد، این بخش‌ها نیز می‌توانند جولانگاه تعارض منافع شوند.

لذا اگر تعارض منافع در صنفی نظیر پزشکان نیز به مثابه بحرانی جدید برای نظام سلامت ما رخ‌نمایی می‌کند، این امر تا حدود زیادی نتیجه عدم تنظیم‌گری یا ضعف تنظیم‌گری حکومت و دستگاه اداری آن است.

در سال‌های اخیر که تعارض منافع به عنوان یک مسئله برای حکمرانی ایران مطرح شده، زیاد شنیده شده که مقامات و مسئولان حکومتی (دولتمردان، نمایندگان مجلس، مسئولان قضایی و ...) تعارض منافع را به انحصار در برخی گروه‌های صنفی نسبت داده‌اند و هیاهوی زیادی نیز حول این مسائل رخ داده است. برای مثال در مورد افزایش ظرفیت دانشجویان پزشکی مسئله به این صورت تحلیل شده که چون پزشکان نقش سیاستگذاری در امور نظیر تعیین ظرفیت دارند و از طرفی خودشان در محدود ماندن بازار و کاهش رقبا ذینفع بوده و هستند، مانع از آن می‌شوند که ظرفیت رشته‌های پزشکی افزایش یابد؛ لذا باید مقاومت صنفی پزشکان را در هم شکست تا با افزایش ظرفیت پذیرش دانشجوی پزشکی و در نتیجه افزایش تعداد پزشکان فارغ‌التحصیل، انحصار از بین رفته و مشکل کمبود پزشک حل شود. عین همین استدلال در مورد کانون وکلا نیز مطرح شده و از آنجا که کانون وکلا در برگزاری آزمون و اعطای گواهی وکالت پایه یک دخیل است و از طرفی خود، در محدود نگاه داشتن بازار وکالت ذینفع است، با اعمال محدودیت تبعیض آمیز،

مانع ورود گسترده رقبات جدید شده و دچار تعارض منافع است. استدلال‌های مشابهی در مورد تعارض منافع در نظام مهندسی و دیگر اصناف و گروه‌های حرفه‌ای مطرح است.

بر اساس همین تحلیل‌ها گرایش در فهم و مدیریت تعارض منافع در بخشی از سیاستگذاران کشور شکل گرفته که تضعیف اصناف و گروه‌های حرفه‌ای و شکستن انحصار آن‌ها را نقطه‌عزیمت مدیریت تعارض منافع قلمداد می‌کند.

روشن است که نمونه‌های فوق‌پربیراه نیست. در [نوشته دیگری](#) به این موضوع پرداخته‌ام که اصناف و گروه‌های حرفه‌ای چه نقش و جایگاهی دارند و استدلال کسانی که معتقدند اصناف منشاء انحصار هستند مطرح شده است. در همان نوشته نیز تاکید شد که پرچم تعارض منافع نباید به ابزاری برای تضعیف گروه‌های حرفه‌ای و دامن زدن به تضادهای اجتماعی تبدیل گردد. غرض تکرار مطالب آن نوشته نیست. اما مسئله‌ای که در آن نوشته حدود ۴ ماه پیش طرح شد، همچنان در فضای سیاستگذاری ما جریان دارد: انتقاد از اصناف و گروه‌های حرفه‌ای ذیل شعار مقابله با انحصار و تعارض منافع.

چون این مسئله ارتباط مستقیم به تنظیم روابط حکومت و جامعه و رویکرد توانمندسازی همزمان حاکمیت و جامعه دارد، جا دارد که به تفصیل و کرات مورد بررسی واقع شود. اکنون از زاویه‌ای دیگر می‌توان به این مسئله پراهمیت پرداخت. فرض کنیم که گروه‌های صنفی نظیر پزشکان، مهندسان، وکلا، سردفتران و ... دچار تعارض منافع هستند و واگذاری بخشی از حقوق حاکمیتی نظارت، قاعده‌گذاری، اعطای مجوز و ... به این اصناف منشاء بروز تعارض منافع در آن‌ها شده است. در تحلیل چرایی این مسئله چند فرض دیگر مطرح می‌شود:

۱. حاکمیت قدرت لازم برای محدود کردن برخی گروه‌های ذینفوذ را ندارد. مثلاً پزشکان و مهندسان لابی‌های گسترده و قوی در نهادهای تصمیم‌ساز در کشور دارند و بلکه بسیاری از سیاستگذاران خودشان پزشکان و مهندسان هستند. لذا این نهادها به تسخیر گروه‌های ذینفوذ درآمده و آن‌ها قواعد را به شکلی که دلخواه خود و مطابق منافع صنفیشان هست هدایت می‌کنند.

۲. حاکمیت بر اساس قوانین رایج که در مواردی به چند دهه قبل‌تر بازمی‌گردد^۱، حقوق حاکمیتی خود را در جهت مشارکت جامعه و کم کردن بار اداره امور پیچیده و سنگین حکومتی، به اصناف واگذار کرده است و طبعاً وقتی این

---

۱. مثلاً می‌توان به لایحه استقلال کانون وکلای دادگستری اشاره کرد که مصوب سال ۱۳۳۳ است. در ماده ۶ این قانون آمده است: «ماده ۶ - وظایف کانون وکلاء به قرار زیر است: الف - دادن پروانه وکالت به داوطلبانی که واجد شرایط قانونی باشند. ب - اداره امور راجع به وکالت دادگستری و نظارت بر اعمال وکلاء و کارگشایان. ج - رسیدگی به تخلفات و تعقیب انتظامی وکلاء و کارگشایان دادگستری به وسیله دادسرا و دادگاه انتظامی وکلاء. د - معاضدت قضایی. ه - فراهم آوردن وسایل پیشرفت علمی و عملی وکلاء.» (نگاه شود به: [لایحه استقلال کانون وکلای دادگستری](#))

اولین قانون نظام پزشکی ایران نیز در سال ۱۳۳۹ به تصویب رسید و هر چند طی دهه‌های بعد مکرراً مورد اصلاح و بازنویسی قرار گرفته و هر بار برخی امور واگذار شده به نظام پزشکی، به نهادهای حاکمیتی واگذار شده است (واگذاری اختیار صدور پروانه

واگذاری صورت می‌گیرد، در شرایط فقدان قواعد مدیریت تعارض منافع، احتمال بروز تعارض منافع در اختیارات حاکمیتی واگذار شده به اصناف وجود دارد.

۳. برخی گروه‌های صنفی به سبب ماهیت شغل و نیازهای روزافزون جامعه، دارای منزلت اجتماعی بالایی در جامعه هستند. پزشکان و وکلا در ایالات متحده نیز جزو گروه‌های شغلی نافذ محسوب می‌شوند. منشاء قدرت این گروه‌ها پایگاه اجتماعی آن‌ها (شامل منزلت و ثروت) است. پس حتی اگر قوانین سخت‌گیرانه نیز وضع شود، توازن قدرت میان حکومت و گروه‌های شغلی مذکور به گونه‌ای است که می‌تواند قوانین را مطابق منافع این گروه‌ها مورد تفسیر و بازتفسیر قرار دهد.

هر یک از این فروض در جای خود صحیح هستند و می‌توانند گوشه‌ای از معضل مدیریت تعارض منافع در گروه‌های صنفی ذی‌نفوذ را به ما نشان دهند. اما نکات مهم و قابل توجه و تامل این است که:

- همه تعارض منافع یا لااقل نقطه کانونی مدیریت تعارض منافع را از حاکمیت و سیستم اداری نباید به اصناف منتقل کرد. درست است که گروه‌های صنفی مذکور در معرض تعارض منافع هستند، اما این تنها بخش کوچکی از معضل عظیم تعارض منافع در ایران است. تمرکز یا ایجاد هیاهو حول مسائل این گروه‌ها، آدرس غلط دادن به جامعه است.
- بخش مهمی از معضلات جاری حکومت در تنظیم رابطه با اصناف به ظرفیت‌های محدود حکومت بازمی‌گردد. برای مثال حکومت حتی توان مالیات‌ستانی دقیق و عادلانه از پزشکان را طی دهه‌های اخیر نداشته است؛ چنانکه مکلف کردن پزشکان به دریافت حق ویزیت از طریق کارتخوان بانکی سال‌هاست که به عنوان یک ضرورت مطرح می‌شود و هنوز به طور کامل عملی نشده است^۱. این ظرفیت محدود حکومت ناشی از اصناف نیست و حل این مسئله نیز با تضعیف اصناف امکان‌پذیر نیست. به جای اینکه رویکرد برای حل مسئله بر تضعیف جامعه باشد، باید بر تقویت ظرفیت‌های اجرایی حکومت تمرکز شود تا موازنه جاری خود به خود تغییر یافته و حکومت بتواند از ایجاد

مطب به وزارت بهداشتی در قانون مصوب ۱۳۶۲، واگذاری صدور حکم و عزل رییس کل نظام پزشکی به رئیس جمهور طبق قانون مصوب ۱۳۶۹، سلب پنج‌ساله اختیار نظام پزشکی در تعرفه‌گذاری خدمات پزشکی در قانون مصوب ۱۳۸۷) اما همچنان نظام پزشکی سازمانی نافذ با اختیارات نسبتاً گسترده باقی مانده است (نگاه شود به: [مروری بر تاریخچه نظام پزشکی از آغاز تاکنون](#)).

۱. طرح الزام پزشکان به نصب دستگاه کارتخوان بانکی در سال ۱۳۹۷ در مجلس مطرح شد که به جایی نرسید. سپس بند الحاقی به تبصره ۶ لایحه بودجه ۹۸، پزشکان را ملزم به استفاده از پایانه فروشگاهی (دستگاه کارتخوان بانکی) کرد (نگاه شود به: [فرار مالیاتی از جنس پزشکی](#)). در قانون بودجه ۱۴۰۱ نیز جز ۲ بند ز تبصره ۶ اعلام می‌کند: «کلیه صاحبان حرف و مشاغل پزشکی، پیراپزشکی، داروسازی و دامپزشکی و فروشندگان تجهیزات پزشکی که پروانه کار آنها توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا سازمان نظام پزشکی ایران صادر می‌شود و کلیه اشخاص شاغل در کسب و کارهای حقوقی اعم از وکالت و مشاوره حقوقی و خانواده، مکلفند از پایانه فروشگاهی استفاده کنند.» (قانون بودجه ۱۴۰۱ کل کشور)

انحصار توسط گروه‌های صنفی ذینفوذ نیز جلوگیری کند. اما تضعیف و مداخله در اصناف و تصدیگری حکومت در اختیاراتی که به گروه‌های صنفی واگذار کرده، به عنوان استراتژی رایجی که این سال‌ها مطرح شده خلاف توصیه مذکور است. حکومت، نباید توانمندی خود را در تضعیف جامعه جستجو کند؛ بلکه باید با تقویت ظرفیت اجرایی خود با بخش‌های ذینفوذ جامعه نظیر پزشکان، مهندسان، وکلا، بانکداران و ... توازن ایجاد کند.

• اصل اساسی در مدیریت تعارض منافع در جامعه بازگرداندن اعتماد عمومی است. گفته می‌شود که تعارض منافع اعتمادسوز است و جامعه را به سیستم اداری بی‌اعتماد می‌کند. حالا اگر در پیگیری اقدامات و راه‌اندازی کمپین‌ها و طرح‌های حمایتگری برای مدیریت تعارض منافع، به تدریج این تصور در بخشی از جامعه شکل بگیرد که تعارض منافع به پرچم جدیدی برای تضعیف جامعه و گروه‌های متشکل آن یا تسویه حساب‌های سیاسی یا فراقلمی مسائل حاکمیتی به جامعه تبدیل شده، اصل فوق‌نقض شده و مدیریت تعارض منافع به جای اینکه به اعتماد عمومی بیشتر منجر شود، به شکل‌گیری اشکال جدیدی از بی‌اعتمادی می‌انجامد. بنابراین پیامد غیرنیت‌مند اقدامات و تلاش‌های مراکزی که می‌خواهند تعارض منافع را با سرشاخ شدن با گروه‌های صنفی فرم‌بندی و حل کنند، تضعیف اعتماد است. شاید بخش‌های ذینفع نظام اداری و بروکرات‌های حامل تعارض منافع این توانایی را دارند که با ایجاد هیاهو در مورد تعارض منافع گروه‌هایی نظیر پزشکان و وکلا و مهندسان، به طور موقتی اذهان را از ابعاد حاکمیتی و اداری موضوع دور کنند.

اگر به ابتدای این نوشته بازگردیم، نکاتی که ذکر شد بیانگر این است که معضل تعارض منافع پیچیده است و مدیریت چنین معضل و بلکه بحرانی، ذیل درک فراگیری از روابط حکومت و جامعه شرایط امکان می‌یابد. نظریه توانمندسازی حاکمیت و جامعه توان لازم برای توضیح این بحران و نشان دادن مسیر درست مدیریت آن را دارد؛ اما راهبردهای رقیب که به دینامیسم رابطه حکومت و جامعه توجه ندارند، تعارض منافع را به یکی از سویه‌ها و ابعاد آن تقلیل می‌دهند.

***

گزیده اخبار، تحلیل‌ها و گزارش‌های هفته گذشته در حوزه تعارض منافع به این شرح است:

 حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب، در بخشی از بیانات در دیدار مسئولان نظام تاکید کردند: تعارض منافع که همه در مذمت آن سخن می‌گویند، فقط در عرصه اقتصاد نیست و اگر در موضوعی میان توجه مردم به ما و رعایت مصالح عمومی کشور تعارضی پیش آید، باید منفعت خود را نادیده بگیریم و به مصالح عمومی توجه کنیم.

 محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی، با اشاره به اینکه درگاه ملی مجوزها هنوز ثمرات لازم را برای مردم نداشته تاکید کرد: یکی از مشکلات در صدور مجوزها تضاد منافع است.

 محمد دهقان معاون حقوقی رئیس جمهور در جلسه صحن مجلس پس از ارائه تقاضای بررسی لایحه نحوه مدیریت تعارض منافع در انجام وظایف قانونی و ارائه خدمات عمومی به صورت یک‌فوریتی اظهار داشت: از

طریق این لایحه مانع از تجاوز به حقوق مردم خواهیم شد. همچنین نمایندگان در جلسه علنی با ۱۷۵ رأی موافق با بررسی یک فوریت لایحه مذکور موافقت کردند.

 مصطفی طاهری، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس، با اشاره به پرداخت هزینه کارشناسی تعیین میزان تناژ معادن توسط معدن داران که ذینفع آن هستند، این مسئله را مصداق روشن تعارض منافع خواند.

مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی - ۲۸ فروردین ۱۴۰۱

مشروح اخبار، گزارش‌ها و تحلیل‌های هفته

❖ تعارض منافع فقط در اقتصاد نیست ❖

آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای (رهبر معظم انقلاب) - ۲۴ فروردین ۱۴۰۱

◀ کلیات تعارض منافع

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در بخشی از فرمایشات خود در دیدار مسئولان نظام که در دهمین روز ماه مبارک رمضان در سال ۱۴۰۱ انجام شد فرمودند: آخرین عرایض بنده این است. برادران عزیز، خواهران عزیز! فرصت مسئولیت بسیار زودگذر است؛ این فرصت را مغتنم بشمرید. توصیه‌ی دوم: برای نمایش کار نکنید. مسئله‌ی سوم، تعارض منافع. حالا می‌بینم در مجلس این کلمه‌ی تعارض منافع هم مدام تکرار می‌شود. این تعارض منافع فقط در اقتصاد نیست؛ در بخش‌های دیگر هم تعارض منافع [هست]. اگر من و شما در توجه مردم به ما، یک منفعتی داریم، یک منفعت هم منفعت عمومی کشور است، اینجا تعارض منافع است دیگر؛ کدام را مقدم خواهیم کرد؟ اگر ما آبروی خودمان و توجه مردم به خودمان را مقدم دانستیم بر آنچه نفع کشور در آن است، خب این مصداق تعارض منافع است؛ باید خدا را در نظر داشته باشیم.

[پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار آیت‌الله خامنه‌ای](#)

❖ تضاد منافع، یکی از مشکلات در صدور مجوزهاست ❖

محمدباقر قالیباف (رئیس مجلس شورای اسلامی) - ۲۳ فروردین ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در حوزه کسب و کارها و بازرگانی

ضمن تقدیر و تشکر از اقدامات صورت گرفته در حوزه تسهیل و بهبود شرایط کسب و کار، باید بدانیم این است که ما هنوز در آغاز راه بوده و تازه شروع کرده‌ایم تا این اقدام را انجام دهیم. زبینه کشور ما نیست که در حوزه کسب و کار رتبه ۱۲۷ را داشته و سه رقمی باشیم. همه ما می‌دانیم تا این لحظه علیرغم اینکه درگاه ملی راه‌اندازی شده برای مردم ثمری نداشته است. در این رابطه قصد داریم تمامی امضاهای طلایی را در فرآیند اشتغال و تسهیل‌گرایی در کسب مجوز حذف کنیم و پیچیدگی‌ها را از بین ببریم و تصمیمات را پایدار کنیم. لیستی از دستگاه‌هایی که همراهی نکرده‌اند در مقابل من است که شامل نهادهای عمومی غیردولتی، بخشی از دستگاه‌های صنفی مخصوصا در برخی از رسته‌های صنفی در حوزه مشاغل خانگی که دچار مشکلات جدی و اساسی هستند، است اما از قرائت آن صرف نظر می‌کنم، یکی از مشکلات در صدور مجوزها تضاد منافع است.

[خانه ملت](#)

❖ دفاع معاون حقوقی رئیس‌جمهور از یک فوریت لایحه مدیریت تعارض منافع ❖

محمد دهقان (معاون حقوقی رئیس‌جمهوری) - ۲۲ فروردین ۱۴۰۱

◀ طرح و لایحه تعارض منافع

محمد دهقان معاون حقوقی رئیس‌جمهور در جلسه صحن مجلس پس از ارائه تقاضای بررسی لایحه نحوه مدیریت تعارض منافع در انجام وظایف قانونی و ارائه خدمات عمومی با تاکید بر این که تعارض منافع با فساد تفاوت دارد، اظهار کرد: ممکن است مواردی در خصوص تعارض منافع وجود داشته باشد که منجر به فساد شود و همچنین ممکن است مواردی از تعارض منافع وجود داشته باشد اما هیچ کدام به فساد منتهی نشود. اگر تعارض منافع مدیریت شود طبیعتاً زمینه اعتماد مردم به نظام افزایش می‌یابد و همچنین دیگر بستری برای فساد در کشور ایجاد نمی‌شود. همه بارها مشاهده کرده‌ایم منافع عمومی با منافع شخصی در تعارض قرار گرفته است و بسیار دیده شده مسئولان دولتی و کارکنان دولت و بخش‌های ارائه دهنده خدمات عمومی در زمان تصمیم‌گیری با تعارضی میان منافع عمومی و منافع شخصی، خانوادگی یا بستگان و گروه‌های متصل به آنها مواجه می‌شوند.

تعارض منافع موضوعی قابل حل نیست بلکه واقعیتی است که وجود دارد و به صورت مداوم در زندگی شخصی کارکنان حکومتی و افراد این تعارض منافع وجود دارد. موارد بسیاری از تعارض منافع وجود دارد که هیچ‌گاه منتهی به فساد نمی‌شود و علت آن نیز وجود باورهای مذهبی و وجدان فردی است. این اصول موجب می‌شود در زمان ایجاد تعارض منافع فرد به هیچ وجه از جاده عدالت و انصاف خارج نشود و اجازه ندهد که وسوسه‌ها و شهوات بر او مسلط شود. نه امکان مقابله با تعارض منافع وجود دارد و نه امکان حذف آن، باید موضوع تعارض منافع را مدیریت کرد. در حال حاضر مجوزهایی برای کسب و کار صادر می‌شود که خود ممکن است تعارض منافع ایجاد کند و همه جای دنیا این موضوع وجود دارد که البته آنها توانسته‌اند آن را مدیریت کنند و از طریق این لایحه مانع از تجاوز به حقوق مردم شویم.

[خبرگزاری ایسنا](#)

❖ تعارض منافع؛ خط قرمز وزارت بهداشت ❖

بهرام عین‌اللهی (وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) - ۲۱ فروردین ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در حوزه سلامت و درمان

دکتر بهرام عین‌اللهی در آیین تکریم و قدردانی از خادمان نروزی سلامت که در سالن همایش‌های رازی برگزار شد اظهار داشت: خط قرمز ما، تعارض منافع است. ما سلامت مردم را به هیچ قیمتی رها نخواهیم کرد و از سلامت مردم دفاع خواهیم کرد. برخی به علت سودهای نامتعارف به سلامت مردم صدمه می‌زنند و این خط قرمز ماست.

[خبرگزاری صدا و سیما](#)

❖ یک فوریت لایحه مدیریت تعارض منافع تصویب شد ❖

غلامحسین رضوانی، حسن نوروزی (نمایندگان مجلس شورای اسلامی) - ۲۲ فروردین ۱۴۰۱
◀ طرح و لایحه تعارض منافع

نمایندگان در جلسه علنی دوشنبه مجلس با ۱۷۵ رأی موافق، ۱۱ رأی مخالف و ۵ رأی ممتنع از مجموع ۲۱۸ نماینده حاضر در جلسه با بررسی یک فوریت لایحه نحوه مدیریت تعارض منافع در انجام وظایف قانونی و ارائه خدمات عمومی موافقت کردند.

غلامحسین رضوانی به عنوان مخالف بررسی شدن لایحه مذکور به صورت یک فوریت گفت: در حال حاضر انبوه قوانین یکی از مشکلات موجود است و ما به جای کمبود قوانین، بیش بود قوانین داریم بنابراین این لایحه نه تنها مشکلی را حل نمی کند بلکه بر آنها می افزاید. عدم وجود اراده برای برخورد با مفسد با افزودن قانون جدید حل نمی شود و ما در حال حاضر مشکل قانون نداریم بلکه مشکل عدم اجرای قوانین داریم.

حسن نوروزی در موافقت با یک فوریت لایحه نحوه مدیریت تعارض منافع در انجام وظایف قانونی و ارائه خدمات عمومی گفت: از اصول حقوق عمومی لزوم رعایت منافع عمومی از سوی کارگزاران، مسئولان و کارکنان بخش عمومی در انجام وظایف و اجرای مسئولیت های خود است. هر چند در انقلاب اسلامی اگر کسانی منافع شخصی را راجح دانستند براساس قانون با آنها برخورد شده لیکن برای این امر تاکنون قانون کارگشا تدوین نگردیده، لذا جهت تسریع در این قانونگذاری مدون مقرر شد که یک فوریت این لایحه تصویب شود.

[خبرگزاری خانه ملت](#)

❖ تعیین برخی از دانشگاه های معین استانی عامل بروز تعارض منافع است ❖

علی اصغر خانی (نماینده مردم شاهرود) - ۲۱ فروردین ۱۴۰۱
◀ تعارض منافع در حوزه آموزش عالی

تشکیل دانشگاه های معین در سطح کشور یکی از تصمیمات غلطی بود که در روزهای آخر دولت روحانی گرفته شد؛ این موضوع از اقدامات غلطی بود که در حال آسیب زدن به مجموعه دانشگاه های سراسر کشور است. چه مفهومی دارد که برای دانشگاه هایی که هیئت مدیره و هیئت امنا و بودجه مستقلی دارند و زیر نظر دو مجموعه هیئت امنا و هیئت ممیزه خود فعالیت می کنند، در برخی استان ها دانشگاه معین تعیین شده است؟ این موضوع باعث شده که دانشگاه های شهرستان ها همچون دانشگاه شاهرود برای انجام یک استعلام خرد باید از دانشگاه های معین درخواست کند. این موضوع باعث ایجاد تضاد منافع شده که این تضاد باعث ضربه زدن به حوزه های آموزش، پژوهش و مدیریت شده است.

[خبرگزاری ایسنا](#)

❖ شورای راهبردی اکران فیلم؛ شورایی علیه رانت و تعارض منافع در سینما ❖

خبرگزاری تسنیم - ۲۱ فروردین ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در حوزه فرهنگ و رسانه

عملکرد شورای صنفی نمایش فعلی طی سال‌های اخیر مورد انتقاد بسیاری از اهالی سینما را فراهم آورده است. بسیاری از سینماگران، کسر قابل توجهی از تصمیمات شورای مذکور را در مقاطع مختلف، مصداق عیان تبعیض، بی‌عدالتی، منفعت‌جویی و مهم‌تر از همه، رانت و تعارض منافع قلمداد کرده‌اند؛ چراکه غالباً افراد ذینفعی در ترکیب شورای صنفی نمایش حضور داشته‌اند که به دلیل تأمین منافع بیرونی‌شان تلاش کرده‌اند به تصمیمات شورا جهت بدهند و از قضا در بسیاری از مواقع نیز موفق به جهت‌بخشی شده‌اند. شورای راهبردی اکران فیلم نسبت به شورای صنفی نمایش، تشکیلاتی بالادستی محسوب خواهد شد. از سوی دیگر، آیین‌نامه شورای صنفی نمایش نیز مورد بازنگری و روزآمدسازی قرار خواهد گرفت. لزوم نوآوری و روزآمدسازی ایده‌ها، برنامه‌ها و سیاست‌های مآخوذه در حوزه سیاستگذاری و مدیریت اکران، یکی از اصلی‌ترین عوامل تشکیل شورای راهبردی اکران به شمار می‌آید.

[خبرگزاری تسنیم](#)

❖ مجوز مدرسه غیرانتفاعی را برای ایام بازنشستگی می‌خواستم! ❖

کوروش مودت (مدیرکل آموزش و پرورش خوزستان) - ۲۳ فروردین ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در حوزه آموزش عمومی

در شبکه‌های اجتماعی نامه‌ای منتشر شد که نشان می‌داد کوروش مودت مدیرکل فعلی آموزش و پرورش خوزستان برای تأسیس مدرسه غیرانتفاعی به خودش نامه زده و موافقت اولیه را هم انجام داده است! کوروش مودت مدیرکل آموزش و پرورش خوزستان در این رابطه اظهار کرد: درخواست مجوز راه‌اندازی مدرسه غیرانتفاعی کاملاً طبیعی بوده و همه فرهنگیان ممکن است متقاضی راه‌اندازی مدرسه یا آموزشگاهی باشند. این فقط یک برگه است و ما کار خلاف قانونی را انجام نداده‌ایم بنده مثل بقیه همکاران فرهنگی فعلاً درخواست داده‌ام که بعدها می‌خواهم در ایام بازنشستگی از آن استفاده کنم. چنانچه مجوز راه‌اندازی مدرسه تصویب شد و موفق به جذب دانش‌آموز شدیم هر دو سال این مجوز باید تمدید و از حراست استعلام شود. درخواست‌ها پس از ارسال به شورای نظارت استان بررسی و مصوب می‌شود، هرگاه این نامه در شورای نظارت مصوب شود به متقاضی اعلام می‌کنیم که کارهای مربوط به استعلام، سوءپیشینه، استعلام حراست، تکمیل مدارک و... را انجام دهد و بعد از آن برگه‌ای به آن داده می‌شود که مثلاً در فلان منطقه با مجوز راه‌اندازی مدرسه شما موافقت شده است. بنده رئیس شورای نظارت استان هستم و تمام این نامه‌ها باید زیر نظر شخص مدیرکل باشند و در صورتی که مدیرکل در منطقه حضور نداشته باشد جانشین مدیرکل اجازه امضای آن‌ها را دارد.

[خبرگزاری فارس](#)

❖ طرح «شفافیت آرا» تنها یکی از راهکارهای رفع تعارض منافع نمایندگان است ❖

محمد مهاجری (وکیل پایه یک دادگستری) - ۲۴ فروردین ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در مجلس

به طور کلی در مورد شفافیت، همه مزایا و مشکلاتی که در نظام «تک‌پارلمانی» وجود دارد، در نظام «دو پارلمانی» با میزان بسیار کمتری وجود دارد، زیرا در پارلمان محلی نیز فشار مردم نسبت به نمایندگان و تردید آن‌ها در رأی‌گیری محرز است، البته به مراتب کمتر از نظام یک پارلمانی است.

بحث تعارض منافع در نظام پارلمانی ما وجود دارد که کشورهای دیگر، قوانین بسیار سرسختانه‌ای در مورد آن تصویب کرده‌اند و شفافیت آرای نمایندگان یکی از راهکارهای مناسب برای رفع آن است. اما تنها راه رفع تعارض منافع، شفافیت آرای نمایندگان نیست. طرح شفافیت آرای نمایندگان نیز با وجود مزایا و اثرگذاری بسیار زیادی که در رفع تعارض منافع دارد، تنها راه نیست. جدای از این، نباید بحث تعارض منافع را به مسائل محلی محدود کرد، بلکه تعارض منافع اصلی در موضوع منفعت‌گرایی نمایندگانی است که در تصویب برخی از طرح‌ها به دنبال منافع حزبی، شخصی و یا خانوادگی هستند. بنده نسبت به بسیاری از قوانین فعلی که آرا، شفاف نیست انتقاد دارم، زیرا به صورت هیجانی و واکنشی به تصویب می‌رسند، به طور مثال برخی از طرح‌های تخصصی را مشاهده می‌کنیم که تا دو الی سه سال فرآیند تصویب آن به طول می‌انجامد، اما در عین حال برخی از طرح‌های دیگر به صورت هیجانی ظرف دو الی سه هفته به تصویب می‌رسد که تاکنون راهکار مناسبی برای آن در نظر گرفته نشده است.

🔗 [خبرگزاری آنا](#)

❖ سازمان بورس مسیر را گم کرده است ❖

میثم رادپور (کارشناس اقتصادی) - ۲۴ فروردین ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در بازار سرمایه

وضع قوانین باید در راستایی باشد که بازار سرمایه بتواند فعالیت کند و جلوی تعارض منافع گرفته شود و به خصوص افراد نتوانند براساس اطلاعاتی که از طریق رانت به دست آورده‌اند از معاملات بازار سود ببرند و در اینجا بازار سرمایه باید مانع از اتفاقاتی شود که باعث می‌شود کارایی بازار در هر سطحی کاهش پیدا کند. متأسفانه سازمان بورس ما خود را در نقش حافظ شاخص می‌بیند و خوشحال می‌شود که قیمت‌ها بالا می‌رود و به طور مشخص زمانی که قیمت‌ها کاهش پیدا می‌کند اظهار نگرانی می‌کند و این امر باعث شده است که سازمان بورس وقتی دامنه نوسان زیاد می‌شود احساس خطر کند چراکه خود را حافظ شاخص می‌داند و دامن نوسان را باریک و به نظر خود قابل کنترل می‌کند در صورتی که قیمت سهام هیچ ارتباطی به سازمان بورس ندارد و این دید متأسفانه باعث شده است که ایران احتمالاً تنها کشوری باشد که دامنه نوسان آن انقدر محدود است.

🔗 [خبر آنلاین](#)

❖ تعارض منافع و مجوزدهی دستگاه‌ها، عامل مخالفت با درگاه ملی مجوزها ❖

محمد جواد معتمدی (مدرس دانشگاه) - ۲۴ فروردین ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در حوزه کسب و کارها و بازرگانی

محمد جواد معتمدی در پاسخ به این سوال که چرا دستگاه‌ها به استفاده از درگاه ملی مجوزهای کشور روی نمی‌آورند، گفت: در حال حاضر هنوز برخی دستگاه‌های اجرایی با بهانه‌های واهی به درگاه ملی مجوزها نمی‌پیوندند. دلیل این موضوع نیز تعارض منافع است و مجوزدهی به دستگاه‌ها قدرت می‌دهد و آن‌ها نمی‌خواهند این قدرت و امتیازات را از دست بدهند. درگاه ملی مجوزها آغاز اصلاح نظام مجوزدهی است. البته اینکه چرا دستگاه‌ها به این امر تن نمی‌دهند به یک موضوع کلان فرهنگی در ادارات ایران باز می‌گردد، آن هم این است که دستگاه‌های ما به داشتن قدرت و مجوز دادن علاقمند هستند. تصور من این است که اگر می‌خواهیم دستگاه‌ها را به سمت استفاده از درگاه ملی مجوزهای کشور سوق دهیم باید مجلس و دولت برای دستگاه‌های مجوزده هزینه ایجاد کنند. به طوری که اگر دستگاهی معتقد است که من حتما باید به صدور مجوز پردازم و نمی‌خواهم آن را واگذار کنم، می‌توانیم به دستگاه مورد نظر اجازه دهیم که این کار را انجام دهد. اما باید به آن دستگاه گوشزد کنیم که اگر در آینده کسب و کاری که به آن مجوز داده‌ای تخلف کرد، بخشی از خسارات ناشی از تخلفات را شما باید بپردازید. به این ترتیب، باید به سمت ایجاد مسئولیت برای دستگاه‌های مجوزده گام برداریم.

[خبرگزاری میزان](#)

❖ تعارض منافع کنترل‌ناپذیر نباید به فساد منجر شود ❖

فرزاد مخلص‌الائمه (استاندار مرکزی) - ۲۴ فروردین ۱۴۰۱

◀ کلیات تعارض منافع

نماینده عالی دولت در استان مرکزی در خصوص "موقعیت تعارض منافع" اظهار کرد: برخی از موقعیت‌های تعارض منافع، قابل کنترل و برخی نیز کنترل‌ناپذیر است اما نباید اجازه داد در این بستر فساد شکل بگیرد. سند تحول دولت مردمی در پایان سال گذشته مشتمل بر یک‌هزار و ۲۳ اقدام تدوین شده و باید تا پایان دولت سیزدهم در سه بازه زمانی کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت اجرایی شود. چهار چالش اصلی حوزه نظام آموزش عالی، ناکارآمدی نظام حکمرانی و اداره دانشگاه، پاسخگویی ناکافی دانشگاه‌ها به نیازها و مسائل جامعه، توسعه نیافتگی نظام فرهنگی و اجتماعی دانشگاهها و همچنین ضعف همکاری‌های علمی و فناوری بین‌المللی است.

[وزارت کشور](#)

❖ تعیین عیار محصولات معدنی، حقوقی آغشته به تعارض منافع ❖

مصطفی طاهری (عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس) - ۲۵ فروردین ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در حوزه صنعت و معدن

حقوق دولتی معادن ناشی از چند موضوع است؛ یک میزان تناژ برداشت، دوم عیار محصولی که برداشت شده و سوم فرمولی که ضریب حقوق انفال و حقوق دولتی معادن را محاسبه می کند. شناسایی میزان تناژ معادن و عیار آن منوط به نظر کارشناس مربوطه است، تعیین میزان تناژ معادن عموماً براساس نظام مهندسی معدن انجام می شود و افرادی که در قالب نظام مهندسی معادن مسئولیت ارزیابی حقوق دولتی معادن را برعهده دارند، متأسفانه حقوق خود را از معدن داران دریافت می کنند و این بدین معناست که یک معدن دار به یک کارشناس حقوق می دهد که بگوید از معدنش به چه میزان برداشت کرده است لذا معلوم است که اینجا هم تعارض منافع وجود دارد و اگر معدن دار یک مقدار حقوق بیشتری بدهد، آن فرد می تواند میزان برداشت از معدن را کمتر درج کند.

✉ [خبرخوان بورس، اقتصاد، سیاست](#)

❖ تعارض محبوبیت و مصلحت در دولتمردان ❖

روزنامه جوان - ۲۷ فروردین ۱۴۰۱

◀ کلیات تعارض منافع

یکی از نکات مهم در سخنان رهبر معظم انقلاب در دیدار اخیر کارگزاران نظام - که البته به طور بایسته مورد توجه رسانه‌ها قرار نگرفته - در حوزه «تعارض میان مصلحت جامعه و منفعت کارگزار» بود. به طور کلی یکی از چالش‌های تصمیم‌گیری تعارضی است که میان منافع شخصی تصمیم‌گیر و منافع حوزه تصمیم‌گیری پیش می‌آید. یکی از مهم‌ترین مصادیق این تعارض - که در نظام‌های مردم‌سالار رخ می‌نماید - تعارض میان محبوبیت کارگزاران و مصالح جامعه است. در نظام‌های مردم‌سالار، کارگزاران حکومتی برای ورود به قدرت و استمرار حضور در آن نیازمند اقبال عمومی هستند. در هر تصمیم خرد و کلان، ذی‌نفعانی وجود دارند که گاه از قدرت و ثروت معتنا بهی برخوردارند و اگر احساس کنند اتخاذ یک تصمیم و سیاست، منافع آنان را به مخاطره می‌اندازد با فعال‌سازی ابزارهای در اختیارشان تلاش می‌کنند فشار اجتماعی به تصمیم‌گیران وارد سازند تا مسیر تصمیم با منافع آنان همسو شود.

نوع دیگر این تعارض را می‌توان در انتخاب‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت مشاهده کرد. گاه برای حل یک معضل راه‌حل‌های مسکن و کوتاه‌مدت، اما سطحی و نیز راهکارهای عمیق، ولی زمان‌بر وجود دارد. بخشی از کارگزاران اجرایی و تقنینی برای کسب محبوبیت مردمی، عملاً چشم‌انداز تصمیم‌گیری خود را به چهار سال و کمتر معطوف کرده و از ورود به اقدامات بلندمدت پرهیز می‌کنند، از این رو پروژه‌های راهبردی و کلان‌متری در سطح ملی دنبال می‌شود و معدودی هم که وجود دارد با تغییر دولت‌ها، مدیریت‌ها و دوره‌های انتخاباتی دچار جرح و تعدیلات جدی و حتی توقف می‌شوند.

✉ [روزنامه جوان](#)

❖ تعارض منافع تأثیری بر تصمیم‌گیری مسئولان نداشته باشد ❖

سید مهدی قریشی (نماینده ولی فقیه در آذربایجان غربی) - ۲۶ فروردین ۱۴۰۱
 ◀ کلیات تعارض منافع

حجت الاسلام والمسلمین سید مهدی قریشی در خطبه‌های نماز جمعه این هفته ارومیه بیان کرد: مسوولان و مدیران باید مصلحت کشور را مورد توجه قرار دهد و اولویت آنها مصلحت کشور باشد و تعارض منافع تأثیری بر تصمیم‌گیری مسوولان نداشته باشد.

[شبکه اطلاع‌رسانی راه دانا](#)

محتوای چند رسانه‌ای تعارض منافع

در هفته گذشته، یک برنامه تصویری مرتبط با تعارض منافع به شرح زیر در فضای مجازی منتشر شد:

- [مالیات برعایدی سرمایه با منافع برخی در تعارض است](#) / محمد صفایی دلوئی / عضو کمیسیون اقتصادی / خبرگزاری ایبنا / فروردین ۱۴۰۱

در حال حاضر، ۱۹۰ کشور در دنیا (و حتی کشورهای سرمایه‌داری) قانون مالیات بر سرمایه دارند تا سرمایه به جای دلالی و سوداگری به سمت تولید شیفت پیدا کند. اما تاکنون این قانون را در ایران نداشتیم و سوال این است که با گذشت نزدیک به ۲۲ ماه از عمر مجلس، چرا اقدام جدی در این باره ثروت نگرفته است. محمد صفایی دلوئی، عضو کمیسیون اقتصادی پاسخ می‌دهد.

تحلیل فضای مجازی: ابهام در وظایف سیستم‌های نظارتی نفع‌بری برخی افراد و نهادها از این‌گونه ابهامات

محمد عادلی

در هفته گذشته بیشترین اظهارنظرهای کاربران مربوط به تعارض منافع در حوزه آموزش بوده است. برخی کاربران به مسئله نظارت بر دانشگاه آزاد پرداخته‌اند و از این امر انتقاد داشته‌اند که چرا نهاد رسیدگی‌کننده به شکایات خود بخشی از این دانشگاه است. درحالی که طبق قانون دیوان عدالت اداری مسئول رسیدگی به شکایات از سازمان‌های عمومی غیردولتی است، اما این نهاد تا به امروز خود را از نظارت بر دانشگاه آزاد معاف کرده است. همچنین در دیگر سو در حوزه آموزش عمومی نیز کاربران به نادیده گرفتن بخش نامه تعارض منافع وزارت آموزش و پرورش اشاره داشته‌اند که چگونه به‌سادگی در بین مدیران اتفاق می‌افتد.

برای کنترل و جلوگیری از **تعارض منافع** یکی از اقدامات اصلی نظارت صحیح بر نهادها و افراد است. نهادهای مختلفی نیز در ایران چنین مسئولیت‌هایی را بر عهده دارند اما مسئله اصلی این است که یا برخی موارد تعارض منافع ذیل موارد تحت نظارت این نهادها تعریف نشده و یا نحوه نظارت همچنان ابهام دارد. مورد دانشگاه آزاد اسلامی و نحوه رابطه نظارتی دیوان عدالت اداری با آن نیز جزو همین موارد است که هنوز به‌طور دقیق مشخص نیست که آیا این دانشگاه به‌عنوان سازمان عمومی غیردولتی باید تحت نظارت دیوان باشد و یا به‌صورتی دیگر این نظارت عملی شود.

وضعیت مبهم نظارت بر دانشگاه آزاد

دانشگاه آزاد یکی از نهادهایی است که همواره منتقدان نسبت به برخی از سازوکارها و رفتارهای مسئولان آن انتقاد داشته‌اند که این امر بیشتر خود را در رفتارهای این دانشگاه با استادان و دانشجویان، هزینه‌های دریافت شده به‌عنوان شهریه و... نشان می‌دهد؛ در مورد نظارت بر این نهاد و نحوه رسیدگی به شکایات از آن نیز همواره بحث‌هایی وجود داشته است. چراکه رسیدگی به شکایات این نهاد به سازمان مرکزی آن واگذار شده است که تمامی فعالیت‌ها و امور واحدهای دانشگاه آزاد را در سراسر کشور تحت نظر دارد. همین نحوه نظارت یکی از مواردی است که منتقدان نسبت به آن انتقاد دارند و معتقدند که واگذاری نظارت و رسیدگی به شکایات به سازمان مرکزی سبب نوعی **تعارض نظارت بر خود** و عدم رسیدگی صحیح به مطالبات شاکیان شده است. علاوه بر این رابطه دیوان عدالت اداری با این دانشگاه نیز محل بحث است. درحالی که از سال ۱۳۷۴ با تفسیری جدید از وظایف این دیوان توسط مجلس شورای اسلامی، دیوان عدالت اداری مسئول رسیدگی به شکایات از سازمان‌های عمومی غیردولتی شناخته می‌شود اما این دیوان در برخی

احکام خود را از رسیدگی به شکایات مربوط به دانشگاه آزاد معاف کرده است. در همین رابطه یکی از کاربران در مورد جهت گیری دوگانه‌ای که نسبت به ماهیت این دانشگاه وجود دارد، نوشته است:

«دانشگاه آزاد در لایحه بودجه ۱۴۰۱ که به تصویب مجلس و تأیید شورای نگهبان رسیده، مکلف شده اطلاعات خود را در سامانه نهادهای عمومی غیردولتی وزارت اقتصاد ثبت کند. چطور برای دادخواهی اساتید در دیوان عدالت، عمومی غیردولتی نیست؟»

همچنین منتقدان معتقدند که به دلیل همین شیوه نظارت بر خود که در این سازمان وجود دارد و عدم رسیدگی صحیح به شکایات، تعارضات منافع جدی‌ای برای برخی افراد شکل گرفته و اقداماتی را به نفع خود انجام می‌دهند. در این باره یکی از کاربران به موضوع اخراج استادان از این دانشگاه اشاره کرده و می‌نویسد:

«کدام دستگاه باید جلوی این تعارض منافع را بگیرد؟ در دانشگاه آزاد هم تعارض منافع وجود دارد، افراد چندشغله نجومی بگیر کاخ‌نشین، اساتید تک‌شغله با حداقل درآمد کوخ‌نشین را بازنشسته اجباری می‌کنند. با ادامه این روند ناعادلانه، دوام حکومت اسلامی چگونه خواهد شد؟»

آسیب‌های مدرسه‌داری مدیران

در هفته گذشته یکی از خبرها که در بین کاربران فضای مجازی بازتاب فراوانی داشت، اعطای مجوز تأسیس مدرسه غیرانتفاعی به یکی از مدیران منطقه‌ای آموزش و پرورش بود، به طوری که این فرد علاوه بر نادیده گرفتن مسئله تعارض منافع، خود مسئول صدور مجوز برای مدرسه خود بوده است. یکی از کاربران در این مورد می‌نویسد:

«ماجرای مدیری را که خودش نامه در خواست مجوز خودش را امضا کرده است، شنیده‌اید؟ یعنی مدیری از خودش در خواست صدور مجوز تأسیس مدرسه غیرانتفاعی را داشته است و خودش در خواست خودش را بررسی می‌کند و خودش صلاحیت خودش را می‌سنجد! یعنی ممکن است صلاحیت خودش را رد کند؟!»

فارغ از نحوه صدور مجوز برای این مدرسه، آسیب‌زا بودن مدرسه‌داری مدیران نیز یکی دیگر از نگرانی‌های کاربران بود. این امر در حالی رخ داد که پیش‌تر این وزارتخانه با صدور بخش‌نامه‌ای سعی کرده بود مانع از بروز و شکل‌گیری تعارض منافع در این وزارتخانه شود؛ چراکه نفع‌بری مدیران از مدارس غیرانتفاعی می‌تواند سیاست‌های آموزشی را به سمت حمایت هرچه بیشتر از این‌گونه مدارس و تضعیف مدارس دولتی سوق دهد. یکی از کاربران در مورد احتمال چنین سوگیری‌ای می‌نویسد:

«انگاره‌انگار این وزارتخانه قبلاً به بخش‌نامه داده. خوب مدیری که انقدر راحت بخش‌نامه رو کنار میذاره معلومه همه کاری واسه مدارس غیرانتفاعی میکنه.»

طرح‌های قربانی تعارض منافع

طرح پزشک خانواده که اجرای آن بر اساس قانون برنامه پنجم توسعه بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی قرار داده شده است بدین نحو است که سرپرست هر خانواده ایرانی یک پزشک عمومی را از میان پزشکانی که توسط ستاد اجرایی طرح پزشک خانواده معرفی شده‌اند، به‌عنوان پزشک خانواده خود انتخاب و نزد وی ثبت‌نام می‌کند. پس از آن، اعضای خانواده می‌توانند از سطوح مختلف خدمات این برنامه بهره‌مند شوند به‌طوری که کلیه خدمات پزشک خانواده از جمله ویزیت، تزریقات و هزینه‌های دارویی مورد قبول بیمه، رایگان خواهد بود. با وجود تأکید قانون بر اجرای این طرح و پیگیری‌های مختلف توسط وزارت بهداشت اما همچنان این طرح نتوانسته است به‌درستی اجرایی شود. در این رابطه حسن شجاعی؛ نماینده مجلس شورای اسلامی در توییتی اجرایی نشدن صحیح این طرح را به [تعارضات موجود در وزارت بهداشت](#) ارجاع داده است، هرچند که به‌وضوح مشخص نکرده است که کدام مورد از تعارض منافع در این بین دخیل بوده است:

🐦 «اجرای طرح پزشک خانواده می‌تواند راهبرد تقدم پیشگیری بر درمان را محقق سازد اما تعارض منافع در وزارت بهداشت این طرح را با شکست مواجه کرده. همچنان که در سند تحول دولت اشاره شده، ورود بیمه‌ها و مراقبان سلامت در این طرح می‌تواند بخشی از مشکل را حل کند».

کاربری دیگر نیز در تأیید این سخنان نوشت:

🐦 «رقابتی کردن بازار بیمه و دادن سرانه حق سلامت هر شخص به‌صورت کوپن به مردم و آزاد گذاشتن آن‌ها که کوپن را به چه شرکت بیمه‌ای بدهند یا به عبارتی دادن حق انتخاب و مدیریت پول مردم به خود مردم، میتونه خیلی از این مشکلات را حل کند».

هرچند برخی کاربران با این نظر موافق بودند اما کاربران دیگری نیز بودند که بیمه‌ها را نیز دچار تعارض منافع می‌دانند و از اساس حل این مشکل به کمک بیمه‌ها را از پیش شکست خورده می‌دانند:

🐦 «بیمه‌ها هم همون تعارض منافع وزارت بهداشت رو دارند. نمیشه برای جلوگیری از تعارض منافع به یک نهاد دیگه که خودش تعارض داره امید بست».

خبرنامه هفتگی مدیریت تعارض منافع

مجموعه مطالعه و پایش تعارض منافع در ایران - ۹۰

شماره نودم - ۲۱ تا ۲۷ فرودین ۱۴۰۱

دبیر خبرنامه: سمانه سهرابی

مجری: مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی

شماره واتساپ خبرنامه: ۰۹۳۳۱۴۴۱۸۲۲

